

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 680/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Matúšom Harkabusom a Mgr. Danielom Mikulášom, advokátska kancelária, Červenej armády 1, Martin, proti uzneseniu Súdnej rady Slovenskej republiky č. 147/2024 zo 14. mája 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na inú právnu ochranu a dobrú správu verejných vecí podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods.1, čl. 2 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“), k žiadosti Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) o poskytnutie stanoviska podľa § 25 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) (ďalej len „DSP“) v disciplinárnom konaní proti sťažovateľovi vedenom pod sp. zn. 32D/16/2023. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdnej rade na ďalšie konanie.

2. Súdna rada na svojom 5. zasadnutí konanom 14. mája 2024 prerokovala žiadosť najvyššieho správneho súdu a prijala napadnuté uznesenie, ktorého prílohou bolo stanovisko súdnej rady. Úvod stanoviska obsahuje vymedzenie najvyšším správnym súdom nastolenej otázky o možnej kolízii správania sa a vystupovania sudcu vo vzťahu k inému sudcovi so zásadami sudcovskej etiky (ďalej len „zásady etiky“). Za základný regulačný rámec pre zodpovedanie danej otázky bolo označené ustanovenie čl. III ods. 1 zásad etiky (povinnosť sudcu rešpektovať a presadzovať nezávislosť, bezúhonnosť, morálnu integritu a nestrannosť súdnictva a vyhýbať sa nevhodnému správaniu či vystupovaniu vrátane takého, ktoré objektívne vzbudzuje dojem nevhodnosti). Táto otázka bola

formulovaná slovami: „... konkrétne či a za akých okolností možno považovať za porušenie zásad sudcovskej etiky fyzický útok sudcu (chytanie za košeľu pod krkom) vo vzťahu k inému sudcovi na verejnosti. V prípade prijatia záveru, že fyzický útok (chytanie za košeľu pod krkom) je v rozpore s článkom III. ods. 1 zásad etiky má sa vzťahovať takýto záver na akúkoľvek jej intenzitu resp. závažnosť?“

3. Súdna rada v podstatnom uviedla, že pri vypracovaní stanoviska zotrvala na (I) svojom doterajšom výklade čl. III ods. 1 zásad etiky, zohľadnila (II) obsah príloh k zásadám etiky, (III) medzinárodné odporúčania – tzv. soft law sudcovskej etiky, odlišné od príloh k zásadám etiky, (IV) osobnostné predpoklady kladené na osobu sudcu platným právnym poriadkom, ako aj (V) judikatúru najvyšších súdnych autorít.

4. Závery stanoviska súdnej rady sú typické svojimi úvahami o základných osobnostných predpokladoch sudcu a o prísnejších požiadavkách na jeho správanie v jeho bežnom živote. Súdna rada poukázala na to, že počínanie sudcu je verejnosťou vnímané citlivejšie ako u iných osôb. Fyzický útok sudcu podľa súdnej rady nepatrí medzi inteligentný spôsob vyriešenia konfliktu, o to viac, ak ide o útok na iného sudcu. Ide o útok na fyzickú integritu, ale aj o atak na ľudskú dôstojnosť. Osobitne vo vzťahu k fyzickému útoku sudcu na iného sudcu súdna rada konštatovala, že ide útok na kolegu, verejného činiteľa či o demonštrovanie nelояality k právnemu poriadku a k etickým zásadám. Fyzický útok sudcu, a to konkrétne chytenie iného sudcu za košeľu pod krkom, nie je podľa súdnej rady dôstojným správaním. Takýto fyzický útok sudcu voči inému sudcovi na verejnosti je vždy, za akýchkoľvek okolností, bez ohľadu na intenzitu, resp. závažnosť, porušením čl. III. ods. 1 zásad etiky. Súdna rada uzavrela, že ide o správanie sudcu v rozpore s povinnosťou sudcu rešpektovať a presadzovať bezúhonnosť a morálnu integritu súdnictva a o nevhodné správanie či vystupovanie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ po využití práva nazerat' do spisu v jeho disciplinárnej veci pred najvyšším správnym súdom 12. septembra 2024 a po zistení existencie napadnutého uznesenia súdnej rady v jeho disciplinárnej veci podal ústavnú sťažnosť, ktorou namieta porušenie práva na inú právnu ochranu a práva na dobrú správu verejných vecí. V prehľadnej a systematicky usporiadanej ústavnej sťažnosti uvádza, v čom spočívajú procesné predpoklady na prieskum napadnutého uznesenia v jeho veci, a vysvetľuje, v čom vidí dôvody protiústavnosti napadnutého uznesenia a také porušenie jeho práv, ktoré si vyžadujú kasačný zásah ústavného súdu.

6. Ťažisková sťažnostná námietka je viazaná na neprijateľnú jednostrannosť a neúplnosť skutkových podkladov, ktoré viedli k nesprávnemu právnemu záveru formulovanému v stanovisku. Konkrétne sťažovateľ formuluje podstatné dôvody, pre ktoré považuje obsah stanoviska za arbitrárny, vysoko svojvoľný a zasahujúci do základných práv:

a) stanovisko nevzalo do úvahy, že incident sa síce odohral na verejnosti, ale s obmedzeným prístupom na verejnosti, keďže išlo o vyhradené parkovisko, na ktorom v čase skutku neboli prítomné iné osoby;

b) žiadna verejnosť/iné osoby neidentifikovali sťažovateľa a druhého účastníka incidentu ako sudcov;

c) stanovisko úplne opomína podiel druhého účastníka incidentu (sudca [REDACTED]), ktorého správanie bolo primárnou a rozhodujúcou príčinou konania sťažovateľa, ktorú možno hodnotiť ako jasnú provokáciu a opakované a vystupňované protiprávne konanie;

d) v súlade s definíciou fyzický útok ním nie je chytenie za košeľu pod krkom;

e) za najzávažnejšie pochybenie súdnej rady považuje vylúčenie možnosti konania sťažovateľa v nutnej obrane, ak zakročil proti osobe, ktorá pred chytením za košeľu pod krkom spáchala minimálne dva vážne dopravné priestupky a pokračovala v porušovaní pravidiel občianskeho spoluzitia ďalšími verbálnymi provokáciami.

7. V ďalšom argumentačnom okruhu sťažovateľ vysvetľuje, že postupom súdnej rady malo dôjsť k porušeniu základného práva na inú právnu ochranu v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy v tom zmysle, že súdna rada v rozpore s čl. VII bodu 4 rokovacieho poriadku súdnej rady neupovedomila sťažovateľa o zasadnutí konanom 14. mája 2024, napriek tomu, že sa v bode 5 schváleného programu konalo o jeho osobe, funkcii a podklade na jeho disciplinárne stíhanie. Sťažovateľ vedomý si právomoci disciplinárneho senátu samostatne posudzovať predbežné otázky (§ 32 ods. 1 DSP) bez viazanosti v otázke viny stanoviskom v napadnutom uznesení súdnej rady (aj keď nesporne bude z jeho obsahu vychádzať) tvrdí, že aj keby sa obsah stanoviska nevzal do úvahy, stále by napadnuté uznesenie súdnej rady bolo objektívnou realitou, a to bez možnosti jeho zrušenia či korekcie jeho obsahu zo strany najvyššieho správneho súdu.

8. Namietaným opomenutím v postupe súdnej rady, v dôsledku ktorého sa vo veci rozhodlo bez uplatnenia viacerých procesných garancií vrátane práva sťažovateľa vyjadriť sa ku skutkovému stavu a k podkladom na rozhodovanie súdnej rady, malo byť podľa názoru sťažovateľa dotknuté aj právo na dobrú správu vecí verejných ako obsahovej súčasť princípu právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy (v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy). Ďalším dôsledkom porušenia ústavne zaručených základných práv malo byť aj to, že sťažovateľ sa o napadnutom uznesení dozvedel až zo spisu. Neupovedomenie sťažovateľa o termíne zasadnutia vyznieva podľa názoru sťažovateľa ešte výraznejšie, ak podaním doručeným súdnej rade 13. mája 2024 dal sťažovateľ na vedomie tomuto orgánu svoje vyjadrenie k disciplinárnemu návrhu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na inú právnu ochranu a práva na dobrú správu vecí verejných (čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy) uznesením súdnej rady, ktorým na žiadosť disciplinárneho senátu najvyššieho správneho súdu v disciplinárnej veci sťažovateľa poskytla stanovisko k interpretácii pravidla etického správania sa sudcu, a to bez upovedomenia sťažovateľa o zasadnutí súdnej rady a bez zohľadnenia ďalších skutkových okolností posudzovaného incidentu, pre ktoré má byť obsah stanoviska arbitrárny. Z obsahu ústavnej sťažnosti tak možno vyvodiť, že primárna a kľúčová sťažnostná námietka tkvie v tvrdení nesprávneho postupu súdnej rady pri prijímaní napadnutého uznesenia a nedostatku v jej skutkových zisteniach. Sťažovateľ vyjadruje právny názor, že proces rozhodovania súdnej rady o stanovisku podľa § 25 ods. 2 DSP má, resp. musí zahŕňať aspoň minimálne procesné garancie v podobe požiadavky prerokovania veci za prítomnosti dotknutej osoby a jej práv vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia.

10. V úvode tejto časti uznesenia je potrebné konštatovať, že sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti označil uznesenie súdnej rady, ktorým mali byť porušené jeho základné práva a slobody, avšak bez označenia postupu jej rozhodovania súvisiaceho s vydaním napadnutého uznesenia. Odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahuje pritom aj právne dôvody, pre ktoré malo dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd práve postupom súdnej rady. V súlade s § 123 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde bolo preto povinnosťou sťažovateľa označiť v petite ústavnej sťažnosti aj postup, výsledkom ktorého bolo napadnuté uznesenie. Vzhľadom na individuálne okolnosti prejednávanej veci však ústavný súd uprednostnil materiálnu ochranu práv sťažovateľa, primeraným spôsobom zohľadnil aj závery Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Šerifi proti Slovenskej republike č. 50377/17 z 15. apríla 2021, ako aj závery uznesenia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 514/2020 z 18. novembra 2020, č. 84/2020 ZNaU, a pristúpil k prieskumu nielen namietaného uznesenia súdnej rady, ale aj postupu, ktorý mu predchádzal.

11. Ustanovenie § 25 ods. 2 DSP je začlenené pod § 25 DSP, ktoré je označené marginálnou rubrikou „Predbežné šetrenie“. Zo systematického hľadiska predbežné šetrenie predchádza ústnemu pojednávaniu (§ 29 DSP). Z teleologickej perspektívy je táto fáza disciplinárneho konania zameraná na zaistenie a vykonanie úkonov dôležitých vo vzťahu k zabezpečeniu plynulého priebehu ústneho pojednávania a následného rozhodnutia v rámci disciplinárneho konania. Prípadné nejasnosti obsiahnuté v disciplinárnom návrhu sa preto môžu a majú objasniť v rámci širokého a heterogénneho okruhu informácií zhromaždených najvyšším správny súdom (napr. vyjadrenie disciplinárne obvineného, rôzne stanoviská či iné podklady).

12. V prípade disciplinárneho konania vedeného pre možné porušenie zásad či pravidiel etiky je dôležitou súčasťou pri zhromažďovaní informácií k prejednávanej veci aj stanovisko orgánu, ktorý tieto zásady alebo pravidlá prijal. Ustanovenie § 25 ods. 2 DSP ako *lex specialis* je v prípade disciplinárneho konania vedeného proti sudcom teleologicky a funkčne prepojené s čl. 141a ods. 6 písm. j) ústavy o právomoci súdnej rady prijímať kodifikované pravidlá sudcovskej etiky. Inak povedané, orgán, ktorý takýto podzákonný predpis vydal, je povolaný podať jeho výklad. Stanovisko príslušného orgánu (súdnej rady) podľa § 25 ods. 2 DSP má teda výlučne interpretačnú hodnotu a poradný charakter pri aplikácii disciplinárnej povinnosti, ktorá je zverená výhradne disciplinárnemu senátu najvyššieho správneho súdu podľa § 142 ods. 2 písm. c) ústavy. Posudzované stanovisko tak nepredstavuje definitívne, konečné rozhodnutie vo veci samej. Rieši jednak predbežnú a jednak čiastkovú otázku v disciplinárnom konaní, a to konkrétne výklad pravidiel (súdnej) etiky. Samotnú správnosť či objektivitu predloženého výkladu zásad (súdnej) etiky s konečnou platnosťou posudzuje a vyhodnocuje disciplinárny senát najvyššieho správneho súdu, ktorý nie je vyžiadaným stanoviskom príslušného orgánu (súdnej rady) pri rozhodovaní o vine disciplinárne obvineného viazaný (čl. 141 ústavy, § 32 ods. 1 DSP).

13. Aplikovaním systematického a teleologického výkladu § 25 ods. 2 DSP podľa názoru ústavného súdu vyplýva, že poskytovanie stanoviska orgánom na to príslušným na žiadosť disciplinárneho senátu najvyššieho správneho súdu podľa § 25 ods. 2 DSP nie je procesom súdnym ani iným rozhodovacím procesom, ale inštitútom výlučne procesnoprávnej povahy, týka sa vždy konkrétneho prebiehajúceho disciplinárneho konania, ktorého výsledkom je meritórne rozhodnutie. Stanovisko príslušného orgánu, prostredníctvom ktorého predostrie výklad zásad či pravidiel etiky, nespôsobuje podľa názoru ústavného súdu ujmu na subjektívnych právach disciplinárne obvineného. Fakticky totiž nezasahuje do jeho subjektívnych práv, keďže nepredstavuje konečné rozhodnutie o predmete

disciplinárneho konania. Z hľadiska prípadného zásahu do právneho statusu konkrétneho disciplinárne obvineného tento vzniká až konečným rozhodnutím, a teda až prípadným vyslovením záveru disciplinárneho senátu najvyššieho správneho súdu o vine a uložení disciplinárneho opatrenia.

14. Premietnutím všeobecných východísk na okolnosti prejednávanej veci ústavný súd vyhodnotil, že súdna rada pri vydaní napadnutého uznesenia, ktorého prílohou bolo stanovisko súdnej rady, prostredníctvom ktorého na žiadosť disciplinárneho senátu najvyššieho správneho súdu podľa § 25 ods. 2 DSP v disciplinárnom konaní sťažovateľa poskytla principiálne všeobecnú interpretáciu zásad etiky, priamo nezasiahla do právneho postavenia sťažovateľa. Z tohto dôvodu je aplikovateľnosť parciálnych súčastí základného práva na inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) v podobe prerokovania veci za prítomnosti disciplinárne obvineného a jeho práva vyjadriť sa k podkladom na rozhodovanie súdnej rady v posudzovanom prípade vylúčená.

15. Podporne možno poukázať aj na vlastnú rozhodovaciu činnosť ústavného súdu týkajúcu sa aplikovateľnosti čl. 46 ods. 1 ústavy v podmienkach rozhodovania súdnej rady o splnení predpokladov sudcovskej spôsobilosti na kandidáta (III. ÚS 446/2021, v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 32/2022), obdobne aj rozhodovania súdnej rady o odvolaní jej predsedu (III. ÚS 255/2024). V spomenutých prípadoch ústavný súd pripustil aplikovateľnosť niektorých čiastkových komponentov základného práva na inú právnu ochranu na rozhodovanie súdnej rady (rozhodovanie bez zbytočných prietáhov, požiadavka verejnosti, prerokovania veci za prítomnosti uchádzača a možnosť vyjadriť sa k podkladom na rozhodovanie súdnej rady). Zásadným a rozhodujúcim rozdielom oproti prejednávanej veci je však to, že v prípade rozhodovania o splnení predpokladov sudcovskej spôsobilosti kandidáta na vymenovanie za sudcu ide o zásah do právneho statusu konkrétnej fyzickej osoby, a preto v prejednávanej veci (*a contrario*) nie je dôvod skúmať rešpektovanie uvedených komponentov základného práva na inú právnu ochranu tak, ako to sťažovateľ vyjadril v ústavnej sťažnosti.

16. Napokon, pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa nedostatkov v skutkových zisteniach stanoviska súdnej rady, ústavný súd dodáva, že ide o takú argumentáciu, ktorú možno uplatniť v samotnom priebehu disciplinárneho konania a s ktorou sa v konečnom dôsledku vysporiada disciplinárny senát najvyššieho správneho súdu.

17. Sumarizujúc už uvedené skutočnosti, ústavný súd dospel k záveru, že ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa čl. 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá, pričom už neprichádzalo do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa vymedzených v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. novembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu